

MATEMATIKA FANINI O‘QITISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Andijon davlat pedagogika instituti

“Matematika va informatika” kafedrasi o‘qituvchisi

Ulug‘bek Aliboyev

Ta’lim sohasini jadal isloh qilish davrida pedagogik yangiliklarni joriy etishga yo‘naltirilgan innovatsion faoliyat alohida ahamiyat kasb etib bormoqda. Ta’lim jarayonida innovatsiyalar – bu dars berishning zamonaviy metodikasi, ta’lim mazmunini yangi uslublar bilan boyitish hamda ta’lim natijalarini baholashning yangi metodlaridir.

Ta’lim muassasalarining o‘quv tarbiyaviy jarayonida zamonaviy o‘qitish uslublari hisoblangan interfaol metodlar, ilg‘or xorijiy tajribalar, innovatsion texnologiyalarning o‘rni va ahamiyati beqiyosdir. Pedagogik texnologiyalarni o‘z o‘rnida qo‘llay bilish – dars jarayonidagi pedagogik mahoratni, bo‘lajak o‘qituvchilar va tarbiyachilarga pedagogik ijodkorlik, pedagogik texnika, muloqot olib borish taktikasi, nutq madaniyati, ta’lim beruvchining ma’naviy-ma’rifiy, tarbiyaviy ishlarini tashkil etishi va amalga oshirish hamda o‘z kasbini rivojlantirib boruvchi pedagogik faoliyatlar tizimi to‘g‘risida ma’lumotlar beradi¹.

Bilim dargohiga tahsil olishga kelgan ayrim ta’lim oluvchilarda matematika fanini o‘zlashtirish qiyinchilik tug‘diradi. Shuning uchun ham, o‘qituvchining maqsadi – o‘quvchilarda mazkur o‘quv predmetiga nisbatan e’tiborni kuchaytirib, ular bilan ishlash jarayonida ularda mustaqil bilim olish, qiyosiy va tizimli-

¹ Ишмұхаммедов Р. Ўқув жараёнида интерфаол услублар ва педагогик технологияларни қўллаш услубияти. – Т.: RBIMM, 2008. – Б. 78.

funksional tahlil qila olish, o'rganilayotgan ob'ektning muhim jihatlarini aniqlay olish kabi ko'nikmalarini rivojlantirish kerak bo'ladi.

Mazkur vazifalarni amalga oshirish uchun pedagog o'z faoliyatini innovatsion ta'lim texnologiyalari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, interfaol metodlar, tanqidiy va tahliliy tafakkurni rivojlantirishga yo'naltirilgan texnologiyalar, loyihalashtirish texnologiyalari asosida shakllantirilishi lozim. Zamonaviy ta'limda passiv, nafaol, faol va interfaol strategiyalar mavjud. Ushbu strategiyalardan mohirona foydalanish ta'lim samaradorligi va sifatini ta'minlaydi.

Matematika fanini o'qitishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish natijasida vujudga keladigan matematik muammoni tez va berilgan aniqlikda hal etish imkonini beradi². Shuningdek, turli sonli va analitik-matematik hisoblarni oddiy arifmetik hisoblashlardan boshlab, to xususiy hosilali tenglamalarni yechishdan tashqari grafiklarni yasashni ham amalga oshirishlari mumkin.

O'quv jarayoniga axborot-kommunikatsiya texnologiyalarning joriy qilinishi ta'limni ko'rgazmali va mazmun-mohiyati jihatidan emotsional bo'lishini kuchaytirib, turli tipdagi o'rgatuvchi dasturlarni ishlab chiqish va rivojlantirish, bilishga oid matematik o'yinlarni tuzish malakalarini shakllantiradi.

Shuningdek, o'quvchilarni matematika faniga qiziqtirishda auksion, seminar, konferensiya, festival, musobaqa, hamda breyn-ring kabi o'yin metodlaridan foydalanish maqsadga muvofiqdir.

Matematika o'qitish jarayoniga aynan mos keluvchi didaktik, aqliy va intellektual o'yinlar dars usullarini cheksiz takrorlash va o'zgartirish, unga turli

² Колягин Ю.М. «Методика преподавания математики» М.: Просвещение, 1977. Общая методика. – С. 17.

yangiliklar kiritish imkonini beradi³. Natijada, o'yin malakalarining bir xilda va mustahkam bo'lishiga hamda uning har bir qoidasini tinglay bilish, unga rioya qilinishiga erishish imkoni yaratiladi. Aqliy o'yinlar o'qitish sifatiga va mavzuni qiziqarli, tushunarli bo'lishiga xizmat qiladi. Intellectual o'yinlarda o'quvchilar g'olib chiqish maqsadida berilgan har bir topshiriqni astoydil bajaradilar, natijada ularda didaktik topshiriqlarni bajarishga bo'lgan qiziqish ortib boradi. Bunday o'yinlar darsning maqsadi va vazifalarini yaxshiroq tushunib olishga yordam beradi⁴.

Bundan tashqari, darslarda matematik modelashtirish va kompyuterdan foydalanish o'quvchilarga ma'lumotlarni grafik rejimda kompyuter multimediasi ko'rinishida taqdim qilish, o'quv jarayonida sezilarli darajada mustaqil ishlashlarini rivojlantirish bilan birga, matematika fanini o'zlashtirishlarida yaxshi natija beradi.

Umuman olganda, innovatsion texnologiyalarning o'quv jarayonida qo'llanilishi matematikani o'rganishga qiziqishni kuchaytiradi, ta'limni ko'rgazmali qilib, barcha o'quvchilarning darsdagi faolligini oshiradi.

³ Рахматуллаев А., Самиев А., Умаров Б., Азизов О. Узлуксиз таълим тизимида инновацион технология. Услубий қўлланма. Термиз, 2013. – Б. 47.

⁴ Александров Д.В., Грачев И.В., Фанин Д.Н. Case-технологии Учебное пособие. – Владимир, 2006. – Б. 11.